

NÂZİM HİKMET KÜLTÜR ve SANAT VAKFI

**ULUSLARARASI
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ALANINDA
BİLGİYE ERİŞİM/KATALOGLAMA SORUNLARI SEMPOZYUMU**

14-15 EYLÜL 2017

**TÜRKİYE'DEKİ HALK KÜTÜPHANELERİNDE
KATALOGLAMA HİZMETLERİ
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Büşra SEÇİLMİŞ

KATALOGLAMA NEDİR?

NEDEN GEREKSİNİM DUYULMUŞTUR?

- Kütüphaneler ve bilgi merkezleri bilgi kaynaklarını belirli bir düzen içerisinde korumakta ve saklamaktadırlar. Geçmişten günümüze bilgi var olduğundan beri çeşitli yöntemlerle bu düzeni sağlanmaktadır. Günümüzde bu düzen kataloglama olarak adlandırılmaktadır.

«Kataloglama; kütüphane ve bilgi merkezlerinde bulunan her türlü bilgi kaynağının kaynakçasal kimliğinin belirli bir kural gereğince saptanması olarak tanımlanmaktadır»

- Yer numarası belirterek standart bir düzende hazırlanan kataloglar materyallerin kullanıcı ve personel tarafından arandığında bulunabilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Var olan bilgiye erişebilmenin şartı olarak kaydedilmesi ve bunların belirli standartlara göre düzenlenmesi gerekmektedir. Düzensiz ve ulaşılmayan bilgi bir çöpten farksızdır.

KATALOGLAMA NASIL GELISMISTIR?

- Kataloglama 1548 de ilk defa ortaya çıkmıştır denebilir. Son derece basit ve ilkel bir şekilde oluşturulmuştur.
- 17. ve 18. yüzyıllarda kataloglama açısından çeşitli gelişmeler yaşanmıştır. Panizzi adlı kütüphanecinin yaptığı düzenlemeleri kataloglama tarihinin kilit noktası olarak adlandırabiliriz.
- Kataloglar kitap katalog ve kart kataloglar gibi çeşitli aşamalardan geçmiştir.
- Daha sonraları ALA, IFLA, AAKK, MARC ve RDA gibi bir çok kataloglama kuralı geliştirilmiştir.
- Kataloglama Merkezi şuanda KOHA otomasyon sistemini kullanmaktadır.

KATALOGLAMA MERKEZİ

- Kataloglama Merkezi 2014 yılında faaliyete geçmiştir. Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü Ankara da olduğu için Kataloglama Merkezi Ankara da kurulmuştur.
- Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi bünyesindeki Kataloglama Merkezi ile Türkiye'deki halk kütüphanelerinde kataloglamada standartlaşmayı sağlamak amaçlanmıştır.

Kataloglama Merkezinin Önemi ve İşlevi

Kataloglama Merkezi ile tasarruf edilenler;

- Zaman
- Mekan
- İş gücü

Kataloglama merkezinin getirileri;

- Veri kirliliğini azaltır,
- Kütüphanecisi olmayan halk kütüphanelerinin kataloglama sorununu ortadan kaldırır,
- Kataloglamada ki standartlaşmayı olanaklaştırır,

KATALOGLAMA MERKEZİNDEKİ SORUNLAR,

- Genel olarak bütün bilgi merkezlerinin yaşadığı en temel sorun «Kataloglamada Satndartlaşma»'dır.
- Kataloglama merkezinde görev yapan personelin eğitim aldığı üniversiteler farklıdır. Bilgi ve belge yönetimi bölümü olan üniversitelerde akademisyenlerin kataloglama adına ortak bir karara varmadıkları için çeşitlilik gösteren kataloglama eğitimleri.
- Kataloglama merkezindeki personellerin sayısının azlığı ve bina yetersizliği,
- Kataloglama merkezinde düzeltilmesi gereken birçok kirli künye ve veri bulunmaktadır,

- Kataloqlama merkezi çok yeni bir olgudur. Bu sebepten dolayı oluşan problemlere ve anlaşmazlıklara henüz tam anlamıyla bir çözüm bulunamamıştır..
- Kataloqlama merkezinin kullandığı otomasyon programı hakkında yazılımcılar ve kataloqlama yapan personel iletişim halinde değil.

KATALOGLAMA MERKEZİNİN NEDEN OLMASI GEREKTIĞİ

- Kataloglama Merkezi halk kütüphanelerinde kataloglama adına bir standartlaşma oluşturmak amacıyla kurulmuştur.
- Bilgi ve belge yönetimi mezunu personeli olmayan kütüphanelere kataloglamayı düzgün bir biçimde sunabilmek için ,
- Halk kütüphanelerindeki personellerin enerjilerini ve iş güçlerini kullanıcıya odaklayarak daha aktif bilgi merkezleri sağlamak için,
- Ülkemizdeki halk kütüphanelerindeki teknolojinin hepsi aynı seviyede olmadığından dolayı seviyeyi sabitleyebilmek.

KATALOGLAMA MERKEZİNDEKİ SORUNLARIN NASIL AŞILABİLECEĞİ

- Kataloglama merkezi kuruluşundan sonra her hangi bir büyüme göstermemiştir. Kataloglama merkezinin personel sayısı ve alan olarak büyümesi gerekmektedir.
- Kataloglama merkezindeki standartlaşmayı tam anlamıyla sağlayabilmek adına bilgi ve belge yönetimi olan fakültelerdeki yetkin akademisyenlerin bir kataloglama kuralı oluşturması gerekmektedir. Akademisyenlerin oluşturduğu kurallar bütün bilgi merkezlerince kabul edilip bu şekilde kullanılabilir. Buda kataloglamadaki standartlaşmayı sağlayabilir. Böylelikle mezun olan her bilgi profesyoneli aynı kataloglama bilgisiyle donanmış olacaktır.
- Halk kütüphanelerindeki personellerin kataloglama merkezine olan inançlarını ve verdikleri değerleri yükselterek daha sağlıklı bir iletişim sağlanmalıdır.

- Bürokrasi olarak kataloglama merkezine ve kütüphanelere verilen değerin arttırılması sağlanmalıdır.
- Kataloglama merkezindeki personellere hizmet içi eğitimlerin arttırılmasıyla güncellenen bilgilerin aktarılarak daha aktif ve dinamik kataloglar oluşturulabilir. Verilen eğitimlerle yönetim ve personel bir araya getirilerek sorunların zm adına birlikte karar alınması sağlanılmalıdır.
- Kataloglama yaparken belirli bir kitap sayısının olmaması gerekmektedir. Kataloglama yapılırken araştırma yapılmalı ve niteliğinin önemi anlaşılmalıdır.
- Bütün halk kütüphanelerinde bir kütüphaneci bulundurulmalı ve kataloglamadaki gelişim paralel olarak takip edebilmelidir

KATALOGLAMA MERKEZİNİN NEDEN BU SORUNLARLA KARŞILAŞTIĞI

- Kataloglama merkezine gereken değer ve önem verilmemektedir.
- Halk kütüphanelerindeki personeller kataloglama merkezi hakkında olumsuz düşüncelere sahiptirler.
- Kataloglama merkezi amaçlarına ve hedefine tam olarak ulaşamamıştır.
- Oluşturulan künyelerde tam ve kesin bir standart bulunmamaktadır.

SORUNLAR ÜZERINE BENİM ÇÖZÜM ÖNERİLERİM

- Kataloqlama alanında geçmişten günümüze kadar birikerek gelen kataloqlama hataları ve kirli künyeler bunmaktadır. Bu sorunları kataloqlama merkezinde ayrı bir birim oluşturularak geçmişten gelen hatalar düzenlenebilir. Elbet bir gün bitecek olan bu eski sorunlar yerini yenilerine bırakacaktır. Bu birim tamamen Kataloqlama Merkezinin denetleyicisi konumunda olacaktır.
- Kataloqlamanın değerine ve önemine uygun bir şekilde büyük bir binada Türkiye'nin kataloqlama hizmeti ihtiyacını karşılayabilecek kadar personelle hizmet veren bir Kataloqlama Merkezi olmalıdır. Daha nitelikli kataloglar ve daha doğru bir hizmet sunmak için bu doğrultuda ilerlenmelidir.
- Halk kütüphanelerine kataloqlama Merkezinin görevleri ve yaptıkları işlerle alakalı konferanslar verilebilir. Bu konferanslar sayesinde kataloqlama Merkezinin görevleri anlaşılmış olur.

- Kataloqlama adına sürekli değişen ve gelişen bir yapıya sahip diyebiliriz. Bu yapı kataloglanan materyal içinde geçerlidir. Elektronik kaynak kataloglamada, Kataloqlama Merkezi bir hayli pasif ve etkisiz konumdadır. lke genelinde oluşan bu sorun Kataloqlama Merkezine de yansımaktadır. Kataloqlama Merkezi olarak bu konuda Kültür ve Turizm Bakanlığından destek talep edilmelidir. Talep edilen bu destek sayesinde elektronik kaynakların kataloglanması alanında bir çalışma yürütülmelidir.
- Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü olan üniversitelerdeki akademisyenler bir heyet kurarak kataloglama adına bir kitap veya bir kitap serisi oluşturabilirler. Oluşan bu kesin ve her niversite tarafından kabul edilen kitap doğrultusunda dersler verilebilir. Aynı kurallar ve kataloglama Őekilleri oğretilen oğrenciler meslek hayatlarında çatışma yaşamayacaklardır.

- Bugünlerde gündemde olan ve tam anlamıyla getirilerinin belirli olmadığı bir durum halk kütüphanelerinin yerel yönetime teslim edilmesidir. Bu durum gerçekleşirse kataloglama hizmeti de bundan etkilenecektir. Zaten bürokrasinin yoğun bir şekilde etkilediği halk kütüphaneleri daha çok etki altına girecektir. Kataloglamaya bambaşka bir kurum veya merkezmiş gibi yaklaşılarak değerini ve önemini görmeliyiz. Yerel yönetim değiştiği takdirde halk kütüphaneleri bundan etkilenecek ve personellerine yansıyacaktır. Bu yansımadan kaynaklı kataloglama niteliği düşebilir. Kataloglama hizmetinin daha az değişiklikle daha ileri ve emin adımlar atması gerekmektedir.
- Kataloglama alanında oluşan sorunlara çözüm önerisi veya sorun tespiti için Kataloglama Merkezi çalışanları göz önünde bulundurulmalıdır. Kataloglama Merkezinde yaşanan sorunlara bir başkasının çözüm önerisi getirmesi düşünülemez

NÂZİM HİKMET KÜLTÜR ve SANAT VAKFI

**ULUSLARARASI
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ALANINDA
BİLGİYE ERİŞİM/KATALOGLAMA SORUNLARI SEMPOZYUMU**

14-15 EYLÜL 2017

**TÜRKİYE'DEKİ HALK KÜTÜPHANELERİNDE
KATALOGLAMA HİZMETLERİ
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Büşra SEÇİLMİŞ